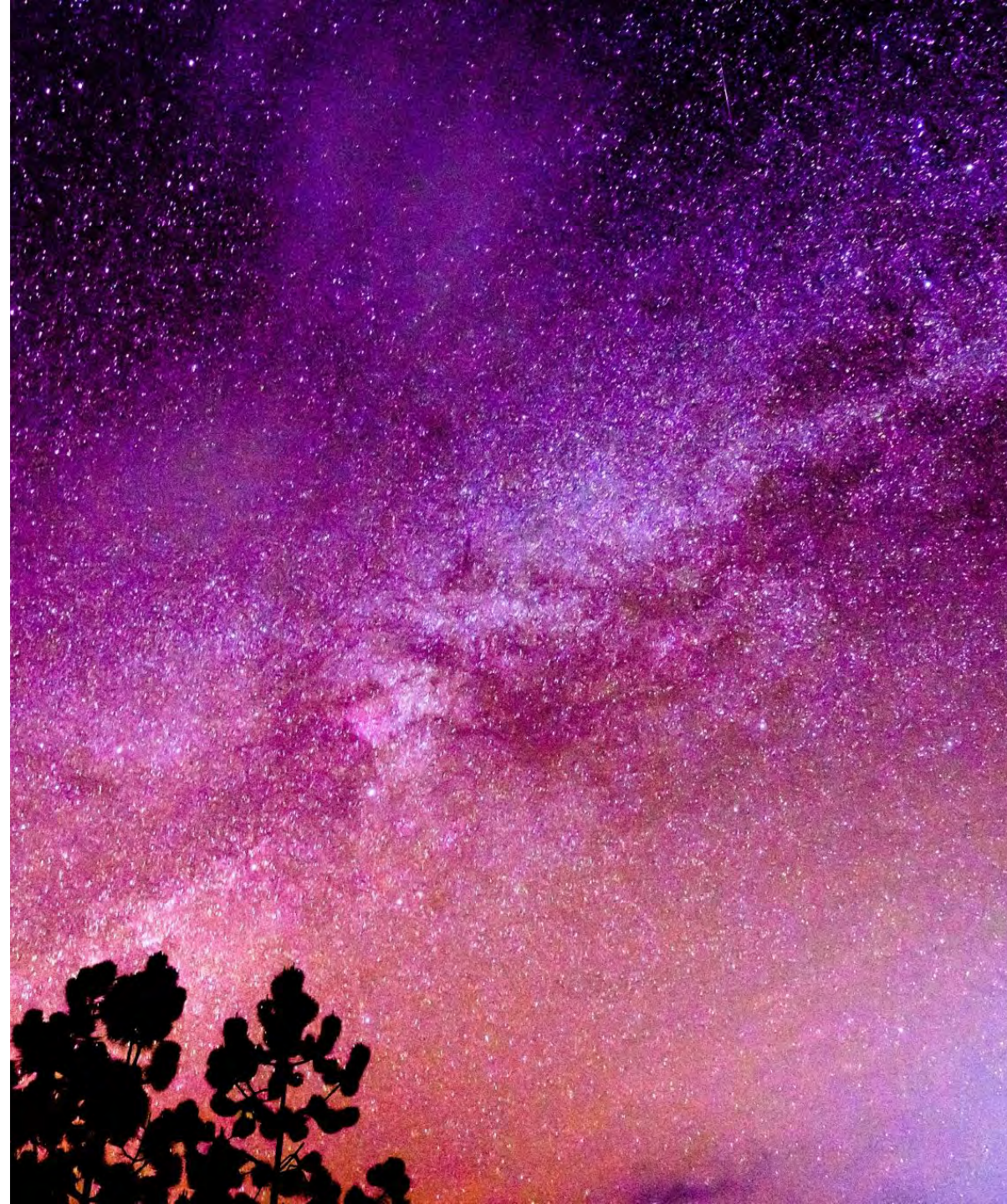

TESTAMENTEISTA, PERINTÖOIKEUDESTA JA HOLHOUKSESTA

SEKL

Johanna Parikka Altenstedt,
6 huhtikuuta 2025

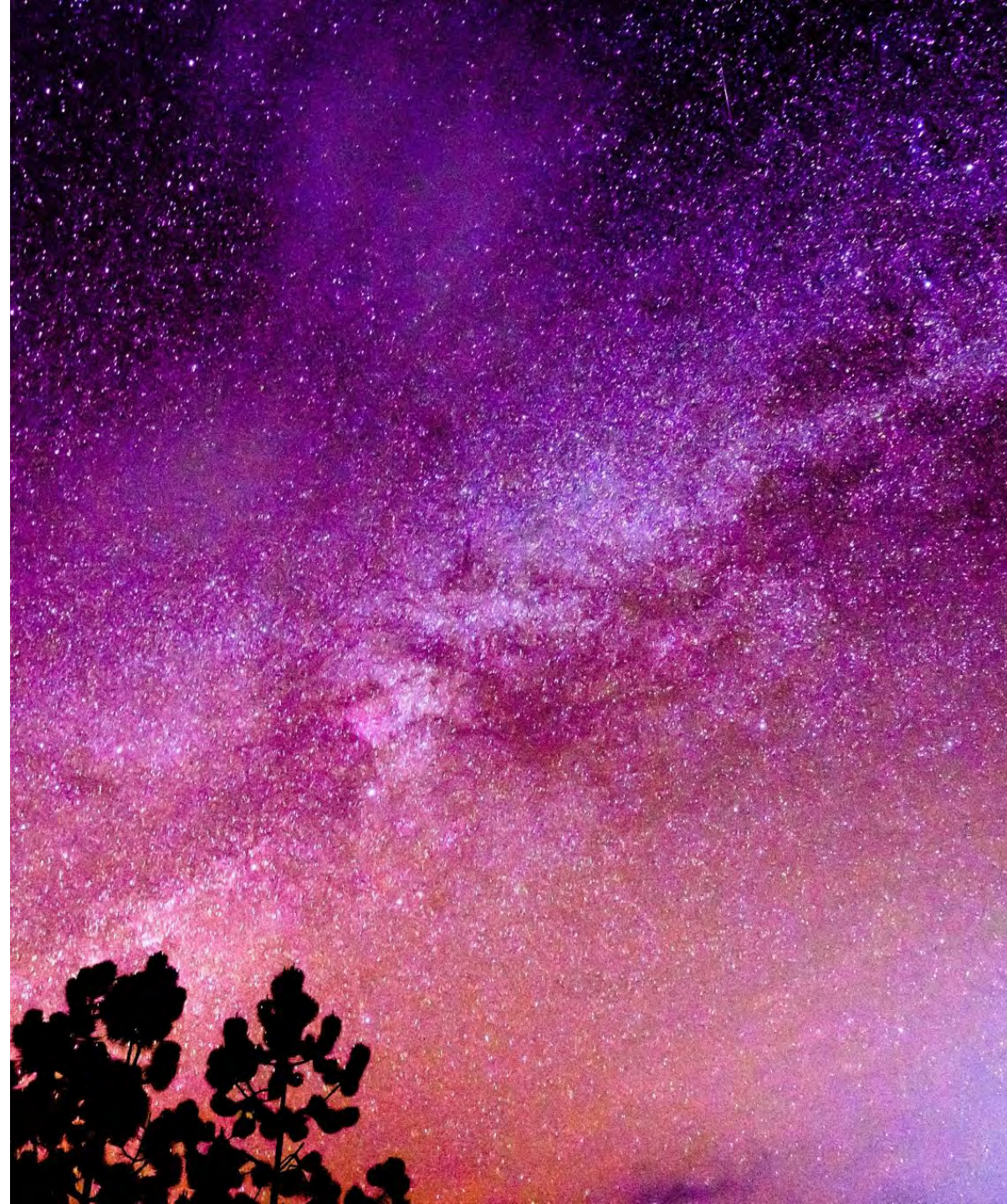
SISÄLTÖ

I.

MIKÄ TESTAMENTTI ON
KUOLINPESÄ – TESTAMENTIN TOIMEENPANO
JÄLKIPERINTÖ
PERUNKIRJOITUS JA PERUKIRJA
PERINTÖVERO

II.

AVOLIITTO
FRAMTIDSFULLMAKT –VALTAKIRJA
GOD MAN
HOLHOOJA
EDUVVALVOJA
MUUT VALTAKIRJAT

MIKÄ ON TESTAMENTTI?

PERINTÖKAARI & ÄRVDABALKEN

- Testamentti on juridinen asiakirja, jossa henkilö voi määrätä, mitä hänen omaisuudelleen tapahtuu kuoleman jälkeen.
 - **Muodolliset vaatimukset:** Allekirjoitettu, päivätty ja kahden todistajan todistama allekirjoitus
 - **Kohderyhmä: rintaperillisillä**, jotka ovat vainajan lapsia ja lapsenlapsia, on aina oikeus puoleen perintöosuudesta, jota kutsutaan **lakiosaksi**. Jos joku lapsista on kuollut aiemmin (tai luopuu perintöoikeudesta), hänen lapsensa perivät hänen osuutensa.
 - Jos testamentti loukkaa tätä lakiosaa, rintaperillinen voi vaatia oikaisua **kuuden kuukauden kuluessa** siitä, kun hän on saanut tiedon testamentista, ilmoittamalla vaatimuksestaan testamentin saajalle tai tuomioistuimelle.
 - Jos perillinen haluaa, että testamentti julistetaan pätemättömäksi, hän voi nostaa kanteen kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon testamentista. **Vain perilliset voivat nostaa tällaisen kanteen**, ja se tapahtuu **aina tuomioistuimessa**.
 - Testamentissa voidaan myös määrätä, kuka huolehtii **kuolinpesän hallinnosta**, jota kutsutaan testamentin toimeenpanijaksi, joka saa vastuun kuolinpesästä sen osakkaiden sijaan.
-

PERINTÖKAARI

1 §

Rintaperilliset.

”Kukin lapsista saa yhtä suuren osan perinnöstä. Milloin lapsi on kuollut, tulevat lapsen jälkeläiset hänen sijaansa, ja joka haara saa yhtä suuren osan.”

PERINTÖOSUUS (ARVSLOTT) JA LAKIOSUUS (LAGLOTT)

- Perintöosuus on se osa perinnöstä, johon perillinen on oikeutettu lain mukaan. Jos testamenttia ei ole, vainajan jäämistö jaetaan tasan perillisten kesken. Esimerkiksi, jos henkilöllä on kaksi lasta, heidän perintöosuutensa on 50 % kumpikin perinnöstä.
 - **Lakiosa on puolet perintöosuudesta. Tämä osa perinnöstä on suojattu lain mukaan eikä sitä voi testamentata pois.** Rintaperillisillä (lapsilla) on aina oikeus lakiosaansa, mikä tarkoittaa, että heitä ei voi tehdä täysin perinnöttömiksi testamentilla. Jos perintöosuus on 50 %, lakiosa on 25 %
-

ÄRVDABALKEN - PÄÄSÄÄNTÖ

Ruotsin perintöoikeuden pääsääntö on, että vainajan rintaperilliset (suoraan alenevassa polvessa olevat lapset) perivät vainajan (Ärvdabalken, 2 luku 1 §).

Aikaisemmasta avioliitosta olevilla lapsilla ei ole perintöoikeutta heidän isä- tai äitipuoleensa.

ÄRVDABALKEN

1 kap. Om rätt att taga arv

- **1 §** Arv kan tagas endast av den som lever vid arvlåtarens död; dock må barn, som är avlat dessförinnan, taga arv, om det sedermera födes med liv. Är fråga om rätt till del i boet efter arvlåtarens efterlevande make, skall hänsyn tagas till tiden för makens död. (AJANKOHTA)
 - **2 §** Är arvinge till den, efter vilken arv fallit, jämväl avliden, och kan bevis ej förebringas att han överlevat arvlåtaren, skall med arvet så förfaras som om han icke överlevat denne. (EPÄSELVYYKSISSÄ TESTAMENTINTEKIJÄN OLETETAAN ELÄNEEN KAUEMMIN)
 - **3 §** Utländsk medborgare må lika med svensk taga arv här i riket. Är i annan stat svensk medborgare icke likställd med inlänning i fråga om rätten att taga arv, eller måste han där vidkännas större avdrag än denne, äger Regeringen förordna att motsvarande inskränkning skall gälla för den statens medborgare här i riket. *Lag (1987:231)*. (EI KANSALLISIA RAJOITTEITA)
-

TESTAMENTIN LAIN VOIMA

Perillisten hyväksyntä: Jos kaikki perilliset hyväksyvät testamentin, se saa lainvoiman heti.
(Aktiivisuus)

Moiteajan umpeutuminen: Testamentti saa lainvoiman kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun perilliset ovat saaneet tiedon testamentista, edellyttäen, että kukaan ei ole moittinut testamenttia tai vaatinut sen oikaisua. (Passiivisuus)

Tuomioistuimen päätös moiteprosessin jälkeen – riippumatta muuttuuko testamentti.

Kuolinpesä muodostuu vainajan jälleen jättämistä varoista ja kutsua perikunnaksi.

Lue lisää perinnöstä ja perintöveroista.

Kuolinpesän pankkitili- ja osoitetiedot on muutettava.

Pankki- ja osoitetietojen muuttaminen on tehtävä kuolinpesän osakkaiden suostumuksella. Suostumus voidaan antaa kirjallisella päätöksellä tai yksimielisyydellä. Vaihtoehtoisesti osakkaat voivat antaa suostumuksensa kirjallisella päätöksellä tai yksimielisyydellä.

TESTAMENTIN TOIMEENPANO

TOIMEENPANIJA, SELVITTÄJÄ, JAKAJA

Toimeenpanija (Dödsboförvaltare)

Toimeenpanija on vastuussa kuolinpesän hoitamisesta ja hallinnoinnista. Tämä sisältää vainajan omaisuuden keräämisen ja hallinnoinnin, velkojen maksamisen ja perukirjan valmistelun, sekä vastaa siitä, että kaikki kuolinpesän juridiset ja taloudelliset asiat hoidetaan oikein.

Kuolinpesän selvittäjä (Boutredningsman)

Jos käräjäoikeuden on määrättävä pesänselvittäjä, tehtävä annetaan ensisijaisesti testamentin toimeenpanijalle, ellei ole syytä määrätä joku muu. Syitä voivat olla esimerkiksi kiireelliset hallintotoimet, jotka on suoritettava ennen kuin testamentti saa lainvoiman, tai kansainväliset tilanteet. Testamentin toimeenpanija voi itse hakea pesänselvittäjän tehtävää. Jos ei ole syytä toimia toisin, käräjäoikeuden on määrättävä testamentin toimeenpanija myös pesänselvittäjäksi (ks. Perintökaari 19 luku 3 § 3 mom.).

Jos testamentissa on toive pesänselvittäjästä, käräjäoikeuden on noudatettava sitä, koska testamentin tekijän tahto painaa enemmän kuin osakkaiden.

Kuolinpesän jakaja (Skiftesman)

Testamentin toimeenpanija on myös automaattisesti kuolinpesän jakaja ja hänen on jaettava perintö perillisten kesken. Kuolinpesän osakas ei voi jakaa pesää eikä siten pysty toteuttamaan testamenttia täysin, jos henkilö on testamentin toimeenpanija testamentin tekijän toiveiden mukaisesti (Perintökaari 23 luku 5 § 2 mom.). Pesänselvittäjästä tulee automaattisesti osituksen toimittaja, jos vainajan omaisuus on osituksen kohteena (ks. Avioliittolaki 17 luku 1 § 2 mom.).

TESTAMENTIN TOIMEENPANO

– KUOLINPESÄN HALLINTO JA JAKO

- Tavallisesti kuolinpesän osakkaat toteuttavat testamentin.
 - Testamentissa voidaan määrätä, kuka huolehtii kuolinpesän hallinnosta (testamentin toimeenpanija). Jotta testamentin toimeenpanija voi ottaa hallinnan, testamentin on ensin saatava lainvoima.
 - Kuolinpesälle hankitaan toimeenpanija kun:
 - Kuolinpesän osakkailla on vaikeuksia hoitaa hallintoa itse.
 - Kuolinpesän osakkaat eivät halua noudattaa testamenttia tai moittivat sitä.
 - Vaikka kuolinpesän osakkaat haluaisivat hoitaa pesän itse, he eivät voi vastustaa testamentin tekijän tahtoa. Tästä syystä kuolinpesän osakkaat eivät voi myöskään erottaa testamentin toimeenpanijaa pesänselvittäjän tehtävästä vain siksi, että he ovat yksimielisiä siitä (kuten tavallisen pesänselvittäjän kohdalla).
 - Testamentin toimeenpanija voi myydä kiinteistön osakkaiden tahdosta riippumatta, jos se on määrätty testamentissa. (Ärvdabalken, 19 luku 20 § ja 19 luku 13 §). Testamentin toimeenpanijasta ei tule osituksen toimittajaa. Testamentin toimeenpanija ei raportoi käräjäoikeudelle.
-

TESTAMENTIN TOIMEENPANIJAN VALTUUDET JA PALKKIO

- Jos on olemassa riski, että osakkaat eivät noudata testamentin ehtoja, testamentin toimeenpanija voi ottaa pesän haltuunsa ja varmistaa, että testamenttia noudatetaan.
- Heti kun testamentti on saanut lainvoiman, testamentin toimeenpanija ottaa kuolinpesän hallinnan osakkailta. Tämä tarkoittaa, että testamentin toimeenpanija saa hoitaa kuolinpesän juoksevan hallinnon, mutta myös tehdä päätöksiä, kuten myydä rahastoja ja osakkeita, luovuttaa ajoneuvoja, irtisanoa sopimuksia ja vastaavaa.
- Samoin kuin pesänselvittäjällä, testamentin toimeenpanijalla on oikeus saada korvaus työstään kuolinpesän kanssa. Koska toimeenpanijana toimii usein juristi tai asianajaja, oikeusaputaksa voi antaa käsityksen testamentin toimeenpanijan tuntikustannuksista.

(Juridinen neuvonta on oikeusapulain nojalla 2025 1982,50 kr / tunti. [Domstolsverket.se](https://domstolsverket.se))

JÄLKIPERINTÖ

Ruotsin lain mukaan vainajan jäämistö siirtyy eloonjääneelle puolisolle (Ärvdabalken, luku 3, § 1). Eloonjäänyt puoliso saa niin sanotun **vapaan hallintaoikeuden vainajan jäämistöön**:

- puolisollla on oikeus käyttää jäämistöä vapaasti niin kauan kuin hän elää.

Oikeus käyttää jäämistöä ei **anna oikeutta testamentata omaisuutta**, vaan se siirtyy vainajan perillisille jälkiperintönä.

Vainajan perillisten (lapset, vanhemmat ja sisarukset) on odotettava, kunnes eloonjäänyt puoliso kuolee.

Eloonjääneen puolison vapaassa hallinnassa olevan omaisuuden arvo voi ajan myötä sekä laskea että nousta, jälkiperintö lasketaan osuusprosentteina eikä summana:

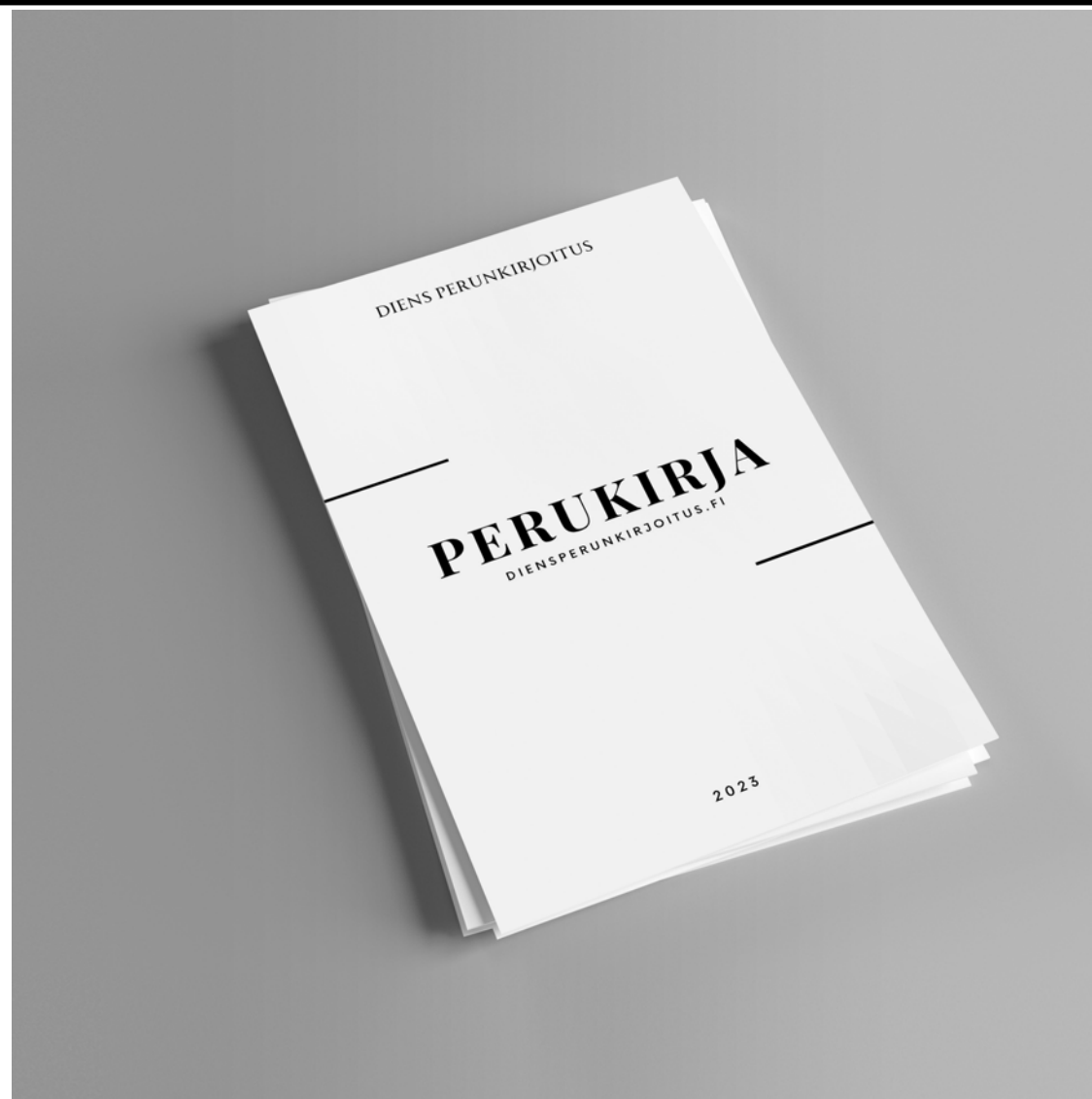
Suuruus määritetään vahvistamalla osuusprosentti ensimmäisen kuolleen puolison kuollessa. Kun toinen puoliso kuolee, ensimmäisen puolison perilliset perivät osuusprosentin tämän kuolinpesästä.

LASKUESIMERKKI JÄLKIPERINNÖSTÄ

- Kun puoliso A kuolee, hän jättää jälkeensä puoliso B:n ja kaksi lasta. Osituksen jälkeen 1 000 000 kr siirtyy puolisolle B, josta B:llä on **täysi omistusoikeus** 500 000 kr ja vapaa **hallintaoikeus** 500 000 kr. A:n kaksi lasta saavat jälkiperrinnön A:lta, 500 000 kr.
Lasten oikeus osuusprosenttiin on $(500\,000 / 1\,000\,000) = 1/2$ osuusprosentti.
 - Oletetaan, että puoliso B jättää jälkeensä 1 200 000 kr jäämistöä ja kolme omaa lasta muutaman vuoden kuluttua. Puoliso A:n lapset ovat oikeutettuja jälkiperrintöön, joka on $1/2$ osuusprosentti puoliso B:n jäämistöstä, eli 600 000 kr ($1/2 \times 1\,200\,000$), jonka nämä kaksi jakavat keskenään, eli 300 000 kr kummallekin. Loput 600 000 kr puoliso B:n jäämistöstä jaetaan hänen lastensa kesken, eli 200 000 kr kullekin.
-

JÄÄVI - ESTEELLISYYS

- Jos testamentti osoittautuu pätemättömäksi, käräjäoikeuden on tehtävä uusi arviointi sen selvittämiseksi, saako testamentin toimeenpanija silti pitää tehtävänsä pesänselvittäjänä vai vaihdetaanko henkilö (ks. Perintökaari 19 luku 5 § 3 mom.).
 - Jotta testamentin toimeenpanija voidaan erottaa tehtävästään pesänselvittäjänä, vaaditaan, että henkilö on sopimaton tai että on olemassa jokin muu erityinen syy (ks. Perintökaari 19 luku 5 § 2 mom. sekä 6 §).
 - Toimeenpanijan on pidettävä kuolinpesän varat järjestyksessä ja raportoitava hallinnastaan samalla tavalla kuin pesänselvittäjä (ks. Perintökaari 19 luku 20 § 2 mom. sekä 19 luku 14 §).
 - Testamentin toimeenpanijan ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa käräjäoikeudelle, kenelle raportti on toimitettu.
-

KUOLINPESÄN JAKO JA OSITUS

- Perinnönjako tarkoittaa sitä, kun perilliset jakavat vainajan jäämistön eli tehdään **perunkirjoitus** (pidetään jakotilaisuus). Perinnönjaosta on laadittava asiakirja - **perukirja**
 - Kaikkien kuolinpesän osakkaiden on **allekirjoitettava perinnönjakokirja, perukirja**, jotta pesä voidaan jakaa. (Ärvdabalken 23 luvun 4 §:stä)
 - Perukirja rekisteröidään verovirastossa.
 - Perunkirjoituksessa on tärkeää huomioida, onko testamentti saanut lainvoiman vai ei.
-

ESIMERKKI – KIINTEISTÖ ÄIDIN JÄLKEEN

- Äidin lapset ovat rintaperillisiä Ärvdabalkenin 2 luvun 1 §:n mukaan. Rintaperillisinä heillä on oikeus yhtä suureen perintöosuuteen. Tämä tarkoittaa, että sisarusten tulee jakaa äitinsä perintö tasan keskenään.
 - Jos äiti on ennen kuolemaansa kirjoittanut testamentin, hän on voinut testamentata omaisuutensa tavalla, joka poikkeaa Ärvdabalkenin 2 luvun 1 §:n määräyksistä.
 - MUTTA: Riippumatta siitä, mitä hän on kirjoittanut testamenttiin, hänen rintaperillisillään on oikeus lakiosaansa Ärvdabalkenin 7 luvun 1 §:n mukaan. Tämä lakiosa on puolet perintöosuudesta, johon he muuten olisivat olleet oikeutettuja Ärvdabalkenin 2 luvun 1 §:n mukaan.
 - Talot lasketaan kiinteistöiksi.
 - Talon myynti kuolinpesästä riippuu siitä, onko äidin jälkeinen kuolinpesä jaettu vai ei.
 - **Kuolinpesien jakamiselle ei ole aikarajaa.**
-

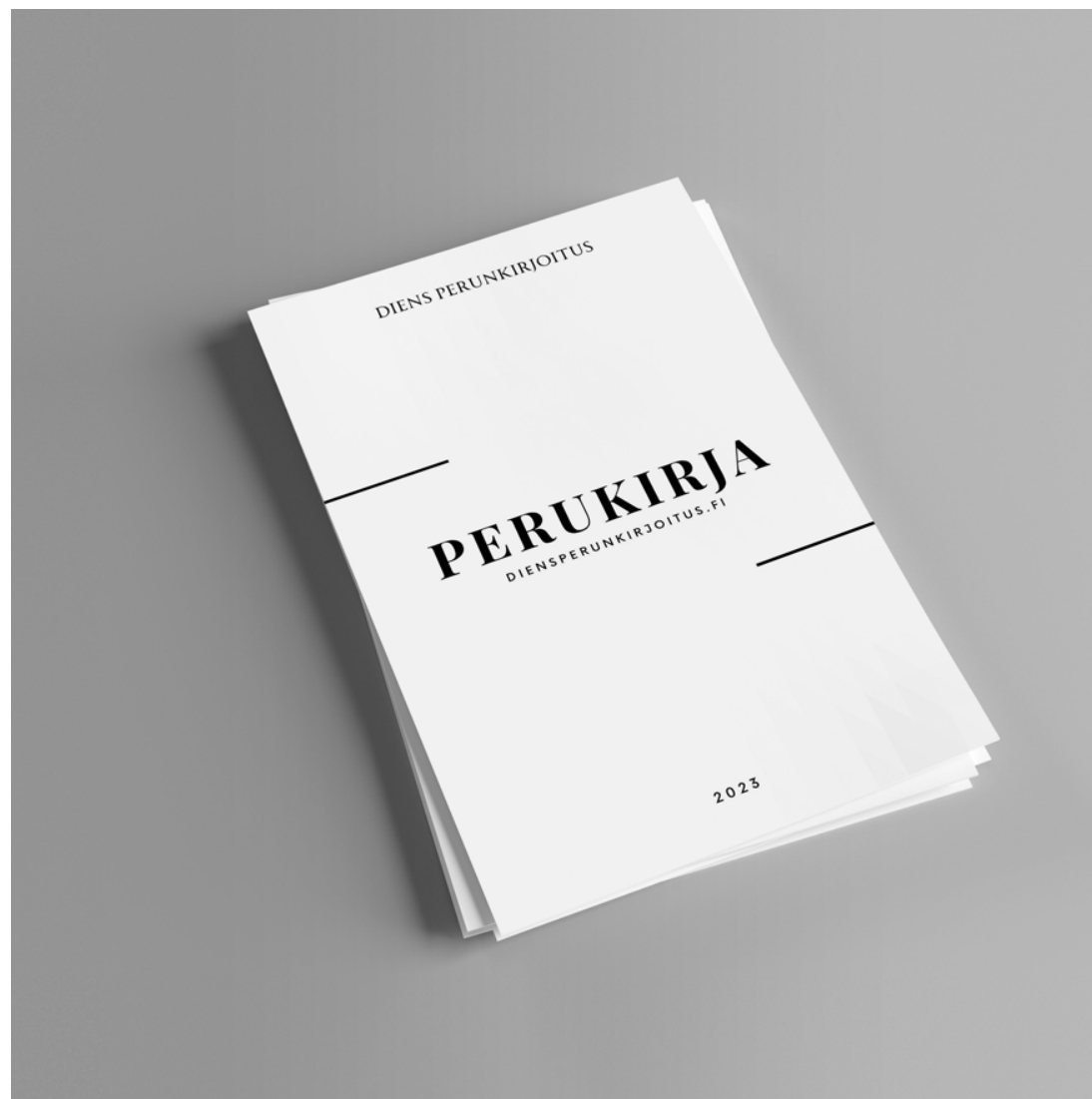
JAKAMATON PERINTÖ

- *Jos kuolinpesää ei ole jaettu:* Perillisten on hallinnoitava kuolinpesää yhdessä kuolinpesän jakamiseen asti – eli omaisuuden jakamiseen asti. (Ärvdabalken, 18 luku 1 §). Jos he eivät pääse yksimielisyyteen hallinnosta, joku kuolinpesän osakkaista voi pyytää, että oikeus määrää pesänselvittäjän ottamaan hallinnon haltuunsa (Ärvdabalken, 19 luku 1 §).
 - Pesänselvittäjä ei kuitenkaan saa myydä kiinteistöä ilman kaikkien kuolinpesän osakkaiden suostumusta.
 - Jos suostumusta ei anneta, pesänselvittäjä voi pyytää oikeuden lupaa myydä kiinteistö (Ärvdabalken, 19 luku 13 §).
 - Pesänselvittäjän tehtävänä on varmistaa, että jokainen kuolinpesän perillinen saa perintöosuuttaan vastaavan arvon. Jos joku heistä ei voi saada perintöosuuttaan ilman kiinteistön myyntiä, pesänselvittäjän tulee yrittää saada muiden suostumus kiinteistön myyntiin. Viimeisenä keinona pesänselvittäjä voi hakea oikeuden lupaa myydä kiinteistö. Tällöin myynti tapahtuu julkisessa huutokaupassa ja markkinahintaan.
 - Ei ole epätavallista, että kuolinpesään kuuluu jakamattomia osuuksia vanhoista kuolinpesistä. Niiden arvon määrittely voi vaatia salapoliisityötä vanhojen arkistodokumenttien parissa.
-

JAETTU PESÄ JA PERINTÖ: ARVO, RAHA JA KIINTEÄ OMAISUUS

- *Jos perinnönjako on tapahtunut, mutta perilliset eivät ole jakaneet kiinteistön arvoa, sovelletaan yhteisomistustilakia (Lag om samäganderätt, 23 luku 3 §). Laki edellyttää perinnönjakoa.*
- Kaikkien on oltava yhtä mieltä ennen kuin he voivat määrätä siitä (Lag om samägande, 2 §). Ei siis riitä, että enemmistö sisaruksista haluaa määrätä vaan kaikkien on oltava yhtä mieltä.
- Yksi omistaja voi anoa oikeudelta, että kiinteistö myydään julkisella huutokaupalla (Lag om samägande, 6 §). Tämä ei kuitenkaan saa tapahtua, jos on olemassa erityisiä syitä sitä vastaan:
 - sosiaalisia näkökohtia, kuten että talossa asuu lapsi, joka kärsisi muutosta,
 - kiinteistön myyminen korkeaan hintaan on vaikeaa taloudellisen tilanteen vuoksi.

Oikeuden on kuitenkin arvioitava, onko erityisiä syitä on olemassa. Jos oikeus päättää, että myynti on suoritettava, oikeus määrää hyvän miehen (gode man), joka hoitaa myynnin ja jakaa kauppahinnan. Kuinka kauan tämä kestää, riippuu myynnin olosuhteista eikä ilmene lainsäädännöstä. Oikeusfoorumi määrätään kiinteistön sijaintipaikkakunnan mukaan – lähin käräjäoikeus. (Lag om samäganderätt 18 §)

PERUKIRJA BOUPPTECKNING

Perukirjaan kootaan tiedot vainajan varoista ja veloista sekä perillisistä.

Perillisiä eli kuolinpesän osakkaita ovat vainajan lapset tai lastenlapset sekä yleistestamentinsaajat. Myös leski on kuolinpesän osakas niin kauan, kunnes omaisuus on ositettu. Jos rintaperillisiä ei ole eikä perinnönjättäjä ole tehnyt testamenttia, leski on yksin kuolinpesän osakas. Jos leskeä ei ole, osakkaita ovat vainajan

1.vanhemmat

2.sisarukset, jos kumpikaan vanhemmista ei ole elossa

3.sisarusten lapset tai lastenlapset niiden sisarusten sijaan, jotka eivät enää ole elossa.

Avopuoliso ei ole kuolinpesän osakas, ellei kuollut avopuoliso ollut tehnyt testamenttia hänen hyväkseen.

Perukirja pitää tehdä aina

Perunkirjoitus täytyy pitää **3 kuukauden kuluessa** kuolemasta, mutta lisääikaa voi anoa.

Perukirja pitää tehdä aina – myös silloin, jos vainajalta ei ole jäänyt omaisuutta tai häneltä on jäänyt vain velkaa. Kun velat on merkitty perukirjaan, perilliset eivät ole niistä vastuussa.

Perukirja on sekä veroilmoitus että asiakirja, jota tarvitaan monien asioiden hoitamiseen esimerkiksi pankissa ja eri viranomaisien kanssa.

PERUKIRJA

Pyydä ajoissa ennen perunkirjoitusta

- [sukuselvitys Digi- ja väestötietovirastosta tai virkatodistus seurakunnasta](#)
- Ruotsissa sukuselvitys Folkokföring / Skatteverket
- [elossaolotodistus Digi- ja väestötietovirastosta tarpeen mukaan](#), Ruotsissa Skatteverket

Jos tarvitset perunkirjoitusta varten

- muita verotusasiakirjoja: [lue ohje yksittäisistä asiakirjapyyntöistä](#)
- jonkun toisen perukirjaa: [lue ohje Voinko pyytää perukirjan kopiota Verohallinnosta?](#)

Voit saada tietoja, jos olet

- kuolleen henkilön puoliso
 - perinnönsaaja
 - testamentinsaaja
 - pesänselvittäjä tai pesänjakaja, jonka käräjäoikeus on määrännyt.
-

PERINNÖNJAON RIITAUTUS

- Jos on vaikeuksia päästä sopimukseen perinnönjaosta, voi kääntyä käräjäoikeuden puoleen ja saada pesänjakajan nimettyä. Pesänjakajalla on hyvät tiedot perintöoikeudesta, ja hänen tehtävänsä on ensisijaisesti saada aikaan sopimus kuolinpesän osakkaiden välillä. Jos perilliset eivät pääse sopimukseen, pesänjakaja voi päättää pakollisesta jaosta, jossa hän päättää, miten kuolinpesä jaetaan.

Käräjäoikeus

- Jos kuolinpesän osakkaana et hyväksy pesänjakajan perinnönjakoa, päätöksestä voi valittaa käräjäoikeuteen. Tämä tehdään nostamalla moitekanne suoraan muita kuolinpesän osakkaita vastaan tai lähettämällä haastehakemus käräjäoikeuteen vainajan kotipaikkakunnalla. Moitekanne on nostettava **neljän viikon kuluessa perinnönjakopäätöksen tiedoksiannosta**. Jos tämä aika ylittyy, oikeus valittaa menetetään ja pakollinen jako astuu automaattisesti voimaan. (Toimeenpanijan vastuulla tiedottaa kunnolla kaikille – mutta ei toimi aina)
 - Kun moitekanne on nostettu, tarkoituksena on ensisijaisesti päästä sovintoon neuvottelun kautta. Neuvottelu pidetään yleensä suullisesti tuomarin läsnä ollessa, jotta osapuolet saataisiin sopimaan. Jos sopimusta ei saavuteta, asia etenee pääkäsittelyyn. **Käräjäoikeuden päätös johtaa tuomioon, joka sitoo osapuolia lainvoimaisesti.**
-

#12

SUOMEN
VIHATUIN
VERO

-SAMI MIETTINEN

PERINTÖVERO SUOMESSA MUTTA EI RUOTSISSA

- VERO.FI

Voit alustavasti laskea, paljonko sinun pitää maksaa perintöveroa, kun saat omaisuutta perintönä tai testamentilla. Laskurin tulos perustuu merkitsemääsi summaan. Laskuri ei ota huomioon kaikkia mahdollisia vähennyksiä, esimerkiksi hallintaoikeusvähennystä. Sillä ei myöskään voi laskea myöhässä olevan perintöveron viivästysseuraamuksia.

- Jos oma osuutesi perinnöstä on alle 20 000 euroa, veroa ei tarvitse maksaa.
- Perukirja ja mahdollinen testamentti määräävät, minkä kokoisesta perintöosuudesta jokainen maksaa veroa.

Adoptiolapset ja -vanhemmat ovat verotuksellisesti samassa asemassa biologisten sukulaisten kanssa.

VEROLUOKKA 1.

Kuulut 1. veroluokkaan, jos olet

- perinnönjättäjän aviopuoliso tai rekisteröidyn parisuhteen osapuoli
- perillinen suoraan alenevassa tai ylenevässä polvessa eli lapsi, lapsenlapsi, vanhempi, isovanhempi
- aviopuolison tai entisen aviopuolison perillinen suoraan alenevassa polvessa
- perinnönjättäjän kihlakumppani, joka saa avustuksen (perintökaaren 8 luvun 2 §).

Kuulut 1. veroluokkaan, jos olet

elänyt perinnönjättäjän kanssa avoliitossa ja täytät toisen seuraavista kohdista:

- olet ollut aiemmin avoliitossa perinnönjättäjän kanssa.
 - sinulla on tai on ollut yhteinen lapsi perinnönjättäjän kanssa.
-

Esimerkki: Saat 30 000 euron perinnön äidiltäsi. 20 000:sta eurosta vero on 100 euroa. 20 000 euron ylimenevästä osasta eli 10 000 eurosta vero on 7 % eli 700 euroa. Maksat siis perintöveroa yhteensä 800 euroa.

1. veroluokka		
Perinnön arvo	Vero alarajan kohdalla, EUR	Veroprosentti yli menevästä osasta, %
20 000–40 000	100	7
40 000–60 000	1 500	10
60 000–200 000	3 500	13
200 000–1 000 000	21 700	16
1 000 000–	149 700	19

VEROLUOKKA 2.

2. veroluokkaan kuuluvat muut kuin lähimmät sukulaiset sekä suvun ja perheen ulkopuoliset henkilöt.

Kuulut 2. veroluokkaan esimerkiksi näissä tilanteissa:

- Perinnönjättäjä on siskosi tai veljesi.
 - Perinnönjättäjä on enosi, setäsi tai tätisi.
 - Perinnönjättäjä on serkkusi.
 - Perinnönjättäjä on ystäväsi tai joku muu perheen ulkopuolinen henkilö.
-

Esimerkki: Saat 30 000 euron perinnön sedältäsi. 20 000 eurosta vero on 100 euroa. 20 000 euron ylimenevästä osasta eli 10 000 eurosta vero on 19 % eli 1 900 euroa. Maksat perintöveroa siis yhteensä 2 000 euroa

2. veroluokka		
Perinnön arvo	Vero alarajan kohdalla, EUR	Veroprosentti yli menevästä osasta, %
20 000–40 000	100	19
40 000–60 000	3 900	25
60 000–200 000	8 900	29
200 000–1 000 000	49 500	31
1 000 000	297 500	33

MISSÄ MAASSA VEROTETAAN?

- **Esimerkki:** Ruotsinsuomalainen rintaperillinen perii Suomessa asuvan isänsä lakiosan (mökin) testamentin perusteella. Tuleeko perintö verottaa Suomessa vai onko sillä merkitystä, onko testamenttia vai ei?

Verotus perustuu verovelvollisuuteen

- **Rajoittamaton verovelvollisuus** koskee henkilöä, joka asuu Ruotsissa, oleskelee pysyvästi Ruotsissa tai jolla on olennainen side Ruotsiin (Inkomstskattelag, 3 luku 3 §). Rajoittamattomasti verovelvollinen on verovelvollinen kaikista tuloistaan Ruotsissa ja ulkomailla (3 luku 8 § IL). Rajoittamattomasti verovelvollinen on verovelvollinen kaikista tuloistaan Ruotsissa ja ulkomailla (3 luku 8 § IL). Rajoitetusti verovelvollinen on henkilö, joka ei ole rajoittamattomasti verovelvollinen (3 luku 17 § IL).
 - Jos perillisellä katsotaan olevan olennainen side Ruotsiin, verotus tapahtuu Ruotsissa. Joitakin tekijöitä, joita otetaan huomioon arvioitaessa, onko henkilöllä olennainen side Ruotsiin, ovat esimerkiksi se, onko hän Ruotsin kansalainen, onko hänellä asunto Ruotsissa ympärivuotiseen käyttöön tai harjoittaako hän liiketoimintaa Ruotsissa (3 luku 7 § IL).
 - Jos perillinen on rajoittamattomasti verovelvollinen Ruotsissa, verotus tapahtuu IL:n mukaisesti. Mainitusta laista ilmenee, että perintö, testamentti, lahja tai ositus ovat verovapaita (8 luku 2 § IL). Perintö verotetaan siis vasta, kun perillinen päättää luovuttaa perityn omaisuuden tai omaisuuden, jonka hän on ostanut perityillä rahoilla.
-

MÖKKI SUOMESSA LAHJANA TAI PERINTÖNÄ

Pääsääntö

Suomen perintö- ja lahjaverolain mukaan perintövero on maksettava, jos perinnönjättäjä tai perillinen asui kuolinhetkellä Suomessa tai jos perintöön kuuluu kiinteää omaisuutta Suomessa.

Kansalaisuudella ei ole merkitystä

- Suomen perintö- ja lahjaverolain mukaan perintöveroa on maksettava ensinnäkin, jos perinnönjättäjä tai perillinen oli kuolinhetkellä asunut Suomessa. Riittää siis, että jompikumpi oli asunut Suomessa.
- Suomen perintöveroa on maksettava Suomessa sijaitsevasta kiinteästä omaisuudesta
- Suomen perintöveroa on maksettava osakkeista tai osuuksista yhteisöissä, joiden varoista yli 50 prosenttia koostuu Suomessa sijaitsevasta kiinteästä omaisuudesta. Tällöin perintöveroa on maksettava, vaikka perinnönjättäjä tai perillinen ei olisi asunut Suomessa. Samat periaatteet koskevat lahjaveroa.

Vapaa-ajan kiinteistö Suomessa

- Suomella on oikeus verottaa perintönä saatua mökkiä Suomessa jos perinnönjättäjä asuu Suomessa, ja koska kyseessä on Suomessa sijaitseva kiinteä omaisuus. Vaikka perinnönjättäjä olisi muuttanut pois Suomesta ennen kuolinhetkeä, Suomi verottaa perillistä suomalaisesta kiinteistöstä.
 - Sama koskee lahjaa.
-

-
- Käytännössä suomalaiselle, joka on asunut ulkomailla kuolinhetkellä, ei laadita suomalaista perukirjaa. Tämä tarkoittaa että omaisten on ilmoitettava perintö erikseen Suomen verohallinnolle. Myös lahja on ilmoitettava. **Samoin itse kuolintapaus.**

Yhteenveto

- Suomella on erittäin laaja alueellinen verotusoikeus. Suomi saa aina verottaa perintöä, jos perillinen tai perinnönjättäjä asui Suomessa tai jos perinnön kohde on Suomessa sijaitseva kiinteä omaisuus. Samat periaatteet koskevat lahjaa. *Perintöverosopimukset* johtavat harvoin poikkeuksiin säännöstä perinnön osalta.
 - Ruotsissa ei ole perintö- tai lahjaveroa. Tällöin ei synny kysymyksiä kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta esimerkiksi ulkomaisen veron vähentämisen kautta.
-

AVOLIITTO – TESTAMENTTI TURVAKSI

- Avoliitossa asuvat eivät peri toisiaan automaattisesti, vaan perintöön vaaditaan testamentti.
- Suomessa Laki avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta (26/2011) määrittelee avopuolison suojan, mikäli toinen puoliso kuolee. Avopuoliso voi m.m. vaatia omaisuuden erottelun avolition päättyessä. Lakia sovelletaan jos
 - avopuolisot ovat asuneet yhdessä ainakin 5 vuotta, tai
 - heillä on yhteinen lapsi.

Jos testamenttia ei ole, vainajan lakimääräiset perilliset perivät omaisuuden.

Avopuolisolla ei ole oikeutta jäädä asumaan yhteiseen kotiin, jos se on vainajan omaisuutta.

Suomessa avopuoliso voi saada harkinnanvaraista avustusta kuolinpesästä jos toimeentulo kuolemantapauksen takia on heidentynyt avustus on tarpeen toimeentulon turvaamiseksi. Avustuksista menee perintövero.

Ruotsissa avopuoliso voi vaatia pesänjaon, mutta se koskee ainoastaan omaisuutta, joka on hankittu yhteiseen kotiin.

FRAMTIDSFULLMAKT - TULEVAISUUSVALTAKIRJA

Lagen om framtidsfullmakter

- Tulevaisuusvaltakirja on edunvalvontavaltakirja on valtakirja, jonka henkilö (päämies, valtuuttaja) antaa toiselle henkilölle (valtuutettu) edustaa valtuuttajaa siinä tapauksessa, että tämä sairauden, mielenterveyden häiriön, heikentyneen terveydentilan tai muun vastaavan syyn vuoksi ei enää kykene hoitamaan niitä asioita, joita valtakirja koskee (1 §).
 - Edunvalvontavaltakirja voi kattaa taloudelliset ja henkilökohtaiset asiat, ja valtuutetun on valvottava valtuuttajan oikeuksia niissä asioissa, joita valtakirja koskee (2 §).
 - Tämä voi tarkoittaa kaikkea sopimusten tekemisestä ja hakemusten jättämisestä arkisten asioiden hoitamiseen, kuten laskujen maksamisen varmistamiseen ja varojen saatavuuden turvaamiseen valtuuttajan päivittäistä elämää varten. Myös pääomasijoitusten ja muun omaisuuden hallinnan hoitaminen voi sisältyä toimeksiantoon.
 - Valtuuttaja yksin päättää, miten toimeksianto muotoillaan ja mitä asioita valtakirja kattaa (5 § 3 kohta).
 - Läheiset voivat tulla valtuutetuiksi.
-

FRAMTIDSFULLMAKT

Edunvalvontavaltakirjasta tulee käydä ilmi

1. että kyseessä on edunvalvontavaltakirja,
 2. kuka tai ketkä ovat valtuutettuja,
 3. mitkä asiat valtakirja kattaa, ja
 4. mitkä muut ehdot ovat voimassa. (5 § laki edunvalvontavaltakirjasta)
- Pääsääntöisesti valtuutetun tulee arvioida, onko edunvalvontavaltakirja tullut voimaan.
 - Jos valtakirjassa on määrätty, että voimaantuloa tulee arvioida tuomioistuimessa tai valtuutettu muuten pyytää tällaista arviointia (9 § toinen momentti laki edunvalvontavaltakirjasta), niin sitä on noudatettava.
 - Puolisot voivat kirjoittaa edunvalvontavaltakirjoja keskenään.
-

VALTAKIRJAN MUOTOMÄÄRÄYKSET

- Valtakirja on laadittava kirjallisesti, ja valtuuttajan on allekirjoitettava asiakirja kahden todistajan samanaikaisessa läsnäolossa. Todistajien on tiedettävä, että asiakirja on edunvalvontavaltakirja, ja vahvistettava asiakirja allekirjoituksillaan (4 §).
 - Kielimääräyksiä ei laissa ole, kuten ei ole testamenteissakaan.
 - Ilmeisistä syistä valtuutettu ei saa olla todistajana. Sama koskee henkilöä, joka on alle 15-vuotias tai joka mielenterveyden häiriön vuoksi ei ymmärrä todistuksen merkitystä. Myöskään puoliso, avopuoliso tai henkilö, joka on päämiehen tai hänen sisarustensa suoraan ylenevässä tai alenevassa sukulaisuussuhteessa tai lankoussuhteessa, ei saa olla todistajana (4 § 3 mom. ja testamentin todistajasäännöt perintökaaren 10 luvussa.)
-

VALTAKIRJAN HALTIJAN VELVOLLISUUKSISTA

- Tulevaisuuden valtakirja, joka täyttää edellä mainitut muotovaatimukset, tulee voimaan, kun päämiehen tilanne on sellainen kuin alussa kuvattiin 1 §:ssä. Ellet päättä, että voimaantuloa tulee käsitellä tuomioistuimessa (käräjäoikeudessa), valtakirjan haltija...
 - Valtakirjan haltijan on ilmoitettava lähimmille sukulaisille valtakirjan sisällöstä, katso 10 §.
 - Lisäksi valtakirjan haltijan on, mahdollisuuksien mukaan, neuvoteltava valtakirjan antajan kanssa tärkeissä asioissa, esimerkiksi omaisuuden myynnissä, katso 15 §. Lähtökohtana on, että tehtävä on aina suoritettava toimeksiantajan etujen ja toiveiden mukaisesti.
 - Sinulla on oikeus peruuttaa tulevaisuuden valtakirja, katso 6 § ja 9 §.
-

VASTUU VALTAKIRJASTA

- Jos et nimeä tulevaisuuden valtakirjassa erityistä tarkastajaa, valtakirjan haltijan on annettava tehtävästä selvitys kerran vuodessa, katso 24 §.
 - Jos valtakirjan antajalla on holhooja – hän voi pyytää selvityksen ja muita tietoja valtakirjasuhteesta ja toteutetuista toimenpiteistä sekä päättää, että tulevaisuuden valtakirjaa ei saa käyttää kokonaan tai osittain, katso 25-26 §§. Tämä voi tulla ajankohtaiseksi, jos valtakirjan haltija syyllistyy väärinkäytökseen tai vakavaan laiminlyöntiin tai muuten osoittautuu kyvyttömäksi huolehtimaan eduistasi. Tällainen päätös tulee voimaan välittömästi.
 - Holhoojan päätöksestä voi kuitenkin valittaa käräjäoikeuteen. Poikkeustapauksissa välittäjä voi jopa joutua vahingonkorvausvelvolliseksi, jos hän on osoittanut puutteellista huolellisuutta päämiehen etujen suhteen tai vilpillisesti käyttänyt tehtävänsä päämiehen vahingoksi. Käytännöstä voidaan mainita hovioikeuden tapaus RH 1995:136.
 - Jos niin halutaan, toimeksiantaja voi määrätä tulevaisuuden valtakirjassa, että useat valtakirjan haltijat saavat suorittaa tehtävän vain yhdessä, esimerkiksi tiettyjen erityisesti mainittujen asioiden osalta.
-

GOD MAN

- 11 luvun 4 § 1 momentin FB:n mukaan, jos joku sairauden, psyykkisen häiriön, heikentyneen terveydentilan tai vastaavan olosuhteen vuoksi tarvitsee apua oikeuksiensa valvomisessa, omaisuutensa hallinnassa tai henkilökohtaisessa huolenpidossa, tuomioistuimen on tarvittaessa päätettävä holhouksen järjestämisestä hänelle. **Tällaista päätöstä ei saa antaa ilman sen henkilön suostumusta, jolle holhous järjestetään**, ellei hänen tilansa estä hänen mielipiteensä hankkimista.
 - Lisäksi henkilön, jolle holhous järjestetään, on annettava suostumuksensa niihin oikeustoimiin (toimenpiteisiin), joita holhooja aikoo toteuttaa, esimerkiksi kiinteän omaisuuden myynnissä, katso 11 luvun 5 § FB.
 - Hakemus voidaan tehdä suoraan käräjäoikeuteen, jossa henkilö, joka tarvitsee holhoojan, on kirjoilla. Sen jälkeen holhooja päättää, oletko sopiva tehtävään.
-

HOLHOOJA

- 11 luvun 7 § 1 momentin FB:n mukaan, jos joku, joka on sellaisessa tilanteessa kuin 4 §:ssä samassa luvussa (katso edellinen kappale), ei kykene huolehtimaan itsestään tai omaisuudestaan, **tuomioistuिन voi päättää holhouksen järjestämisestä hänelle. Holhouksessa ei tarvitse hankkia päämiehen suostumusta**, mutta tuomioistuimen (käräjäoikeuden) on hankittava lääkärintodistus tai muu vastaava selvitys hänen terveydentilastaan ennen holhouksen järjestämistä.
 - Lisäksi holhoojan tehtävä on mukautettava yksilön tarpeisiin kussakin tapauksessa ja se voidaan rajoittaa koskemaan tiettyä omaisuutta tai asiaa tai omaisuutta, joka ylittää tietyn arvon.
 - Läheinen henkilö voidaan aina nimetä holhoojaksi.
-

EDUNVALVOJA SUOMESSA

- Anomus tehdään **Digi- ja väestötietovirastoon**. Siihen vaaditaan holhottavan allekirjoitus ja kahden riippumattoman läsnäolo ja todistus nimenkirjoituksesta.
 - Vaaditaan lääkärintodistus, joka vahvistaa henkilön terveydentilan.
 - Digi- ja väestötietovirasto tekee päätöksen holhouksen järjestämisestä toimitettujen asiakirjojen perusteella.
 - Edunvalvoja vastaa dementoituneen tms. henkilön taloudellisista ja henkilökohtaisista asioista. Tämä sisältää pankkitilien hallinnan, laskujen maksamisen ja henkilön tarpeista huolehtimisen. Pankkikortit eivät sisälly edunvalvontaan, mutta se on pankkien oma päätös.
 - Edunvalvojan on vuosittain raportoitava holhousviranomaiselle työstään ja toteutetuista toimenpiteistä ja rahankäytöstä
 - Päätöksestä holhouksen järjestämisestä voi valittaa.
-

PANKKIEN JA SAIRAANHOIDON VALTAKIRJAT

- Pankeilla omat laajat tai kohdistetu valtakirjalomakkeet
- Sairaanhoidon voi kirjoittaa vapaamuotoisen valtakirjan

[Lue! Vanhuksen asiat hoitoon valtuutuksilla – miten valtakirja kannattaa laatia? - Taloustaito.fi](#)

(5/2 2024)

HALLINTAOIKEUS YHTEISEEN KOTIIN (SUOMI)

Leskenä säilytät hallintaoikeuden yhteiseen kotiin

- Pelkästä hallintaoikeudesta ei mene perintöveroa
 - Jos saat pelkästään omaisuuden omistusoikeuden ja joku toinen saa samaan omaisuuteen hallintaoikeuden, saat hallintaoikeusvähennyksen. Maksat siis perintöveroa omaisuuden arvosta, josta on vähennetty hallintaoikeuden arvo.
 - Verohallinto ottaa hallintaoikeusvähennyksen huomioon perintöverotuksessa automaattisesti, kun tiedot hallintaoikeudesta on merkitty perukirjaan. Kun haluat pitää hallintaoikeuden asuntoon, ilmoita siitä perunkirjoituksessa, jotta asia merkitään perukirjaan tai sen liitteeseen.
 - Saat hallintaoikeuden testamentilla. Hallintaoikeustestamentilla voi saada hallintaoikeuden perinnönjättäjän
 - Jos sinulla on ollut hallintaoikeus perinnönjättäjän omaisuuteen hänen elinaikanaan, hallintaoikeutesi säilyy myös perinnönjättäjän kuoleman jälkeen.
-

ORUBBAT BO JAKAMATON PESÄ

Begreppet ”orubbat bo” är egentligen ett föråldrat uttryck som betyder att efterlevande make ska få hela arvet. Det enda säkra sättet att sitta i orubbat bo är om ni är gifta utan barn eller om ni är gifta och har gemensamma barn.

KIITOS!

KONTAKTI

JOHANNA PARIKKA ALTENSTEDT

JPA@ALTENSTEDT.SE

072-4416390

